

"Modelarea viitorului înseamnă să știm care sunt întrebările de astăzi pentru a le anticipa pe cele de mâine".

Adrian Băicuși

Transelectrica se înscrie în tendința actuală europeană potrivit căreia operatorii de transport și de sistem trebuie să-și dezvolte infrastructura rețelelor electrice interconectate pentru asigurarea securității energetice pe termen lung, facilitarea comerțului transfrontalier pentru comunitatea energetică la nivel european și regional, asigurarea condițiilor pentru integrarea resurselor regenerabile de energie în sistemele electroenergetice europene și pentru adaptarea reglementărilor tehnice, economice, comerciale și de piață la cerințele celui de al treilea pachet legislativ al Uniunii Europene. Transelectrica este deja recunoscută drept compania cu rol strategic pe piața de electricitate din România și un jucător important pe piața de electricitate din regiunea central și sud est europeană.

Programul de investiții pentru 2009 este de aproximativ 324 milioane de lei, la care se adaugă rambursări de credite în valoare de 138 milioane de lei. Din estimările noastre, în primul semestru al anului s-a înregistrat o creștere a investițiilor realizate de 36% față de aceeași perioadă a anului 2008.

Programul de investiții este structurat în principal pe investițiile majore destinate dezvoltării și modernizării rețelei de transport, pentru conectarea la RET a noilor capacități de producție, inclusiv din surse regenerabile, pentru extinderea capacității de interconexiune cu sistemele energetice învecinate,

Mesajul directorului general, Adrian Băicuși

conform planului de perspectivă al companiei și investițiilor acceptate de ANRE în cadrul actualei perioade de reglementare 2008-2012.

Intenționăm să lansăm un nou pachet de proiecte de investiții pentru reabilitarea stațiilor existente, construcția inelului de 400 kV în partea de nord a României, construcția de noi capacități de producție pentru integrarea în SEN a resurselor regenerabile de energie (energia eoliană) și a unităților 3 și 4, precum și dezvoltarea interconexiunilor internaționale. Proiectele noastre de investiții se vor realiza în principal din surse proprii, amortizări plus profit reinvestit, dintr-un credit de 37 milioane lei contractat anul acesta cu Alpha Bank Romania și 36 milioane lei - ultima sumă rămasă neconsumată din banii obținuți la listarea la bursă din 2006.

De asemenea, continuăm eforturile pentru dezvoltarea în continuare a rețelei electrice de transport prin întărirea interconexiunilor internaționale pe liniile de 400 kV Gădălin (RO) - Suceava (RO) - Bălți (MD) și pe linia dintre România și Serbia. Lucrăm în prezent la Studiul de Fezabilitate pentru proiectul "Cablul Submarin România - Turcia (HVDC Link)", pe care estimăm să-l finalizăm la jumătatea anului viitor. Se lucrează de asemenea la alegerea rutei marine și la studiul privind impactul asupra mediului. În anul 2008 am realizat cea de a doua linie de interconexiune cu Ungaria. Este vorba linia de 400 kV Arad (RO) - Nădab (RO) - Bekescsaba (HU) care generează o serie de beneficii atât pentru funcționarea rețelelor interne de transport al energiei electrice, cât și pentru funcționarea interconectată cu sistemul electroenergetic vest-european. Datorită extinderii rețelei electrice de transport, vom face

tranzite de energie, iar România va rămâne în continuare exportator de energie electrică, așa cum a fost și în ultimii 10 ani.

În privința investițiilor pentru racordarea energiei produse în parcurile eoliene, până în septembrie 2009 s-au înregistrat cereri de demarare a unor proiecte în centrale eoliene de cca. 20.000 MW, iar proiectele pentru care există cereri de racordare se află în diferite stadii:

prezentat în cadrul Planului de Perspectivă al RET pentru perioada 2008-2017. Efortul financiar se ridică la aproximativ 300 milioane de euro, eșalonat pe o perioadă de 5-7 ani.

Compania noastră joacă un rol activ în regiunea sud-est și central europeană și este de asemenea implicată în extinderea sistemului electroenergetic sincron vestic spre estul Europei. Un prim pas în acest sens este rolul Transelectrica de coordonator al

studiu de soluție, aviz tehnic de racordare sau contract de racordare. Printre companiile care intenționează să construiască parcuri eoliene se numără EON Moldova, Enel, Cez, Iberdrola (Eolica Dobrogea). Estimăm că până în 2012 vor fi puse în funcțiune centrale eoliene cu o putere instalată de aproape 3000 MW față de 11 MW câți există în prezent instalați în țară. Un program de investiții necesar pentru susținerea acestor proiecte a fost elaborat de Transelectrica și este

grupului pentru integrarea Republicii Moldova și Ucrainei în sistemul UCTE. În acest context menționez și rolul important pe care îl are Transelectrica în noua creație Asociație Europeană a Operatorilor de Transport și de Sistem (ENTSO-E) care cuprinde 42 operatori de transport și de sistem din 34 de țări și care înlocuiește cele șase asociații existente UCTE, ETSO, NORDEL, BALTSO, UKTSOA și ATSOI, ceea ce înseamnă un plus de credibilitate pentru companie la nivel european.

Pentru că traversăm cu toții o perioadă de criză economică și financiară și noi recurgem la măsuri anticriză care privesc în primul rând reducerea cheltuielilor materiale, recuperarea creanțelor restante, trecerea în conservare a activelor neutilizate, reconsiderarea unor acțiuni sociale și salariale, solicitarea către ANRE de modificare a unor tarife.

Prin prezența mea la conducerea companiei Transelectrica doresc să contribui la păstrarea excelenței tehnice și a rolului de autoritate tehnică a Transelectrica în cadrul Sistemului Energetic Național. Mă preocupă creșterea valorii adăugate, dezvoltarea companiei în parametrii unei afaceri de succes și traversarea acestei perioade de recesiune economică cu costuri cât mai scăzute. ■

Dialoguri neconvenționale

Interviu realizat de Elena Ratcu,
Manager Relații Externe și Comunicare

40 de ani de energetică în Oltenia

Colegul nostru, Aurel Dincă - director de proiect în cadrul Direcției Management Proiecte investiții - a aniversat vara aceasta 40 de ani de activitate în domeniul energetic. Sunt mulți ani și cu atât mai prețioși cu cât aceștia sunt petrecuți în același sector. O viață de om! Am dorit de aceea să aflu de la dl. Dincă ce au însemnat pentru dumnealui toți acești ani, cum a evoluat sectorul electroenergetic, cum și-a desfășurat activitatea și ce sentimente îl înțarcă acum, la ceas aniversar.

(continuare în pag. 3)

Din cuprins:

Experiența participării
Companiei la evenimentele
organizate de IEEE PES 2009

Transelectrica și Vattenfall
au contractat Studiul de
Fezabilitate pentru Cablul
Submarin România - Turcia

Transelectrica va retehnologiza
stația electrică Mintia

Capacitatea Transelectrica de
răspuns în situații de urgență

Transelectrica a inaugurat
axul de 400 kV Moldova

**Felicia Lazăr -
Manager Siguranță Sistem -
Dispecerul Energetic Național**

Transelectrica promovează permanent deschiderea spre nou, schimbul de experiență, prezentarea concepțiilor și realizărilor proprii în sectoarele de planificare, proiectare și dezvoltare, instalare și punere în funcțiune, exploatare și operare a echipamentelor și elementelor de rețea, în sensul creșterii siguranței în funcționare a sistemului electroenergetic național.

Preocuparea constantă a Transelectrica pentru asigurarea funcționării sigure a Sistemului Electroenergetic Național s-a materializat și cristalizat în timp, într-un set de măsuri automate ce constituie un Plan de apărare al sistemului electroenergetic la perturbații majore care pot apărea și dezvolta la nivelul sistemului sau în subzone ale acestuia. Măsurile automate prevăzute în Planul de apărare au fost realizate de specialiștii noștri cu mîgală, în timp, cu o permanentă grijă pentru folosirea eficientă a resurselor materiale ale companiei, beneficiind de experiența acumulată în zeci de ani de funcționare în sistemul electroenergetic național, cu consultarea permanentă a măsurilor aplicate în alte sisteme electroenergetice,

Compania participă la evenimentele IEEE PES

similare ca dezvoltare și configurație a rețelei cu cel românesc.

Acest interes continuu pentru validarea măsurilor automate de evitare a perturbațiilor majore, având permanent în vedere că o rămânere parțială sau totală fără tensiune într-un sistem electroenergetic poate produce pierderi incalculabile, nu numai materiale ci și sociale și psihologice, a condus specialiștii companiei noastre implicați în dezvoltarea tehnică a acestor masuri, să considere oportună prezentarea conceptului de Plan de apărare într-un for tehnic de înaltă specializare cum este Adunarea generală anuală a asociației internaționale IEEE PES (Institute of Electrical and Electronics Engineers –Power & Energy Society, USA) .

Ce este IEEE PES?

Este o organizație asociativă non-profit cu peste 24.000 de membri, care își desfășoară activitatea în domeniul industriei energetice. Misiunea asociației este de a fi un furnizor de vârf al celor mai noi informații științifice în domeniul generării, transportului, distribuției, măsurării și controlului energiei electrice pentru a constitui o sursă de dezvoltare profesională pentru membrii săi. PES asigură la nivel mondial cel mai extins forum de transmitere a celor mai noi informații de dezvoltare tehnologică în domeniu.

Specialiștii Transelectrica la evenimentele IEEE PES

Debutul a avut loc în anul 2008 când, într-un articol comun cu specialiști în domeniu ai companiei SIEMENS Germania, specialiștii Transelectrica au prezentat un studiu de caz cu titlul „Sisteme automate descentralizate pentru evitarea perturbațiilor majore de frecvență, parte a planului de

apărare a Sistemului Electroenergetic Românesc împotriva perturbațiilor majore”, ai căror autori au fost: Stelian Alexandru Gal, Doru Mircea Păunescu, Felicia Mihaela Lazăr. Prezentarea s-a bucurat de un deosebit interes din partea participanților, în special în zona de concepție și realizare a automatizării de descărcare a sarcinii la scăderea frecvenței (DASf).

Ca urmare a creșterii preocupării companiilor de transport și distribuție a energiei electrice pentru realizarea și dezvoltarea unui set de măsuri automate de apărare a sistemului la apariția unor perturbații și ținând seama și de problemele apărute în funcționarea sigură în contextul unei piețe libere a energiei electrice, specialiștii Transelectrica au fost invitați să participe și la Sesiunea Generală IEEE PES 2009, ce s-a desfășurat la Calgary în Canada. Transelectrica a participat la eveniment cu lucrarea „Planul de apărare la perturbații majore în Sistemul Electroenergetic Românesc”, autori: Florin Bălașiu, Felicia Mihaela Lazăr, Rodica Balaurescu.

Articolul a pornit de la prezentarea încadrării acțiunilor automate ale planului de apărare în stările posibile de funcționare ale unui sistem electroenergetic: normală, de alarmă, de urgență, colaps- avarie de sistem, restaurare. Planul nostru de apărare este activat numai în starea de urgență, celelalte stări fiind prevăzute a fi rezolvate de sistemele reglaj automat sau de personalul de dispecer.

Au fost prezentate în capitole separate:

Măsurile pentru prevenirea riscului instabilității de frecvență cu prezentarea eşalonată a acțiunilor automate din sistemul nostru:

-frecvență normală 49,50 – 50,50 Hz, bandă în care se desfășoara reglajul automat și/sau prin operator al frecvenței de funcționare

-frecvența ridicată de funcționare 50,50 Hz – 52,00 Hz, bandă în care continuă reglajul automat și/sau prin operator, dar au loc și acționări mai severe prin declanșarea unor grupuri hidro de la rețea.

-frecvența scăzută 49,50 Hz - 47,00 Hz, cu următoarele subdomenii:

•49,50 - 49,00 Hz.

continuă reglajul automat și/sau prin operator dar au loc și acțiuni automate mai complexe, și anume porniri și/sau treceri de grupuri hidro din regim compensator sincron în regim generator în secvență automată

•49,00 - 48,00

acțiune DASf(descărcarea automată a sarcinii la scăderea frecvenței)

•48,00 - 47,00

izolare pe servicii proprii de grupuri termo în vederea repornirii după un eventual black – out.

Măsurile pentru prevenirea riscului instabilității de tensiune:

-supravegherea continuă de către personalul de dispecer în sistemul EMS/SCADA a nivelului tensiunii în noduri importante din sistem, a circulației puterii reactive și asigurarea unor măsuri corective pentru evitarea colapsului de tensiune

-măsuri automate dedicate de deconectare a bobinelor de reactanță de 100 MVAR (total 1500 MVAR) în cazul scăderii tensiunii

-măsuri automate dedicate de conectare a bobinelor de reactanță de 100 MVAR (total 1500 MVAR) în cazul creșterii tensiunii.

Măsuri pentru prevenirea pierderii stabilității tranzitorii: au fost descrise implementarea și modul de operare al protecțiilor dedicate de detectare a mersului asincron la grupurile de mare

putere, pe toate liniile de 400 kV de interconexiune cu sistemele vecine, pe linii de 400 kV din secțiuni critice ale sistemului.

Măsuri pentru îmbunătățirea observabilității și monitorizării sistemului: cu descrierea modului de instalare și funcționare a celor 12 echipamente sincrofazori (PMU) și a sistemului central de concentrare a datelor furnizate de acestea.

Măsuri de dezvoltare ale planului de apărare ce ni le propunem pentru viitor, în contextul dezvoltării continue a sistemului, în special legate de intrarea în funcțiune a centralelor eoliene.

In loc de concluzii

Pornind de la faptul că prezentarea planului de apărare al SEN a suscitât un interes deosebit și a condus la un schimb interactiv de idei și de experiență similare în domeniu între specialiștii unor companii de transport și distribuție a energiei electrice și cadre didactice din facultăți de profil, apreciez că participarea la asemenea prestigioase reuniuni științifice contribuie la afirmarea valorii companiei noastre prin prezentarea soluțiilor tehnice dezvoltate, revăzute și șlefuite în ani de exploatare ai sistemului, soluții care până în momentul de față s-au dovedit performante.

Un alt avantaj al participării la astfel de manifestări științifice de înalt nivel ce trebuie subliniat este acumularea de informații de vârf în domeniu, obținute direct, prin dialog, una din cele mai eficiente forme de inspirație pentru măsuri noi sau dezvoltarea celor deja existente. ■

Capacitatea Transelectrica de răspuns în situații de urgență

Pregătirea pentru situații de urgență, activitate care contribuie la creșterea continuității în alimentarea cu energie electrică, în cazul unor incidente deosebite cauzate de dezastre naturale sau de factori de natură umană reprezintă o componentă importantă a activității Transelectrica. Obiectivele cuprinse în ”Planul de Continuitate a Activității”, dezvoltat în cadrul Transelectrica, se realizează și prin efectuarea de simulări practice în scopul pregătirii personalului și îmbunătățirii capacității de răspuns în caz de urgență. În conformitate cu ”Planul de acțiuni privind managementul situațiilor de urgență și al continuității activității Transelectrica”, în 2008 s-au desfășurat aplicații și exerciții de evacuare ale sediilor administrative, dispuse geografic în municipiul București și în județele: Argeș, Bacău, Cluj, Dolj, Ilfov, Sibiu și Timișoara.

În cadrul exercițiilor au fost verificate aspectele privind intervenția în cazul unor situații de urgență (cutremur, incendiu, explozie, inundație, amenințare cu bombă, grup de protestatari în sediu etc.), având drept consecință incidente de mediu și rănirea personalului. La exerciții au participat reprezentanți ai autorităților în domeniu și, în calitate de observatori, responsabilii de securitate și management situații de urgență din sucursale, inspectorii de mediu și responsabilii de securitatea și sănătatea muncii din Transelectrica.

Experiența acumulată pe parcursul derulării programului a permis îmbunătățirea continuă a componentelor pregătirii, derulării și evaluării exercițiilor, dintre care cele mai importante sunt: condițiile în care este necesară evacuarea; condițiile în care poate fi mai bine realizată adăpostirea în imobil; structura de comandă clară și desemnarea persoanelor autorizate să

ordone o evacuare; procedurile specifice de evacuare, inclusiv căile de evacuare și ieșirile; procedurile de prim ajutor a angajaților și a vizitatorilor la evacuare; desemnarea angajaților care rămân în clădire după alarmă, suficient timp pentru a opri operațiile critice și a efectua alte sarcini înainte de evacuarea lor; amplasarea elementelor componente ale punctului de control acces (suport tehnic asigurat de către consultantul de specialitate); pregătirea personalului (de pază, responsabil cu atribuțiuni cheie, salariați, vizitatori); acțiunea forțelor de intervenție proprii și a celor specializate ale autorităților abilitate (IGSU/ISU, Poliție, Jandarmerie, Salvare etc.); elementele de evaluare ale exercițiului.

Pe baza analizelor acțiunilor întreprinse de către personalul cu responsabilități cheie în derularea exercițiilor au rezultat următoarele concluzii:

- Intervenția pompierilor militari și a echipajelor SMURD, după evacuarea personalului din sediile administrative, a simulat la rece ampoarea unor situații reale;
- Exercițiile de evacuare au evidențiat elementele practice necesare realizării unui Plan de continuitate funcțional la nivel de Sucursale și UnODEN și de optimizare a diagramelor de comunicare cuprinse în Planul de continuitate la nivel de Companie;
- Procedurile specifice Răspunsului de urgență, și în mod special, procedura realizării situațiilor în care clădirile administrative sunt afectate de situații de urgență cu daune

cu Garda de Mediu, Inspekția Teritorială de Muncă etc.;

- Pentru conștientizarea Planului de continuitate la nivel de sucursale și SMART, TELETRANS, OMEPA, DET-uri (personal administrativ) sunt necesare instruirii cu toate categoriile de personal: conducere administrativă, centre, stații, dispecerate teritoriale, personal executiv și servanț.
- Observațiile directe, consemnările din timpul exercițiilor și considerațiile din Rapoartele consultantului și din Notele interne au generat Planuri de acțiuni corective privind Planurile de continuitate a activității la nivel de sucursale.

În anul 2009 a continuat programul exercițiilor de verificare a răspunsului de urgență și de asigurare a continuității activității în cadrul Transelectrica. Aceste exerciții practice sunt în derulare în conformitate cu programele aprobate la nivel de Sucursale de transport simulând situații de urgență în stațiile de transformare.

În perspectivă avem în vedere activarea unui program de inspecție a liniilor electrice de transport al energiei electrice, cu mijloace de zbor moderne tip DRONE, fără personal, utilizabile îndeosebi pentru situațiile de urgență generate de condiții meteo extreme.

În perioada de pregătire a unui exercițiu de evacuare la nivelul clădirii Executivului Transelectrica - Millennium Business Center, programat pentru luna iulie a acestui an ne-am confruntat cu o situație reală, de Răspuns de Urgență la incendiul care a avut loc în noaptea de 26-27 iunie 2009.

În aceste condiții am avut posibilitatea verificării Planului de continuitate al activității Transelectrica la nivel de Executiv. Experiența acumulată în zilele de

**Cecilia Bărbulescu –
Inspector șef,
Compartiment Management Intern**

management a situației de urgență create și de restabilire a activității constituie baza îmbunătățirii Planului de continuitate în toate componentele sale și în mod deosebit în ceea ce privește relocarea și instruirea personalului, salvarea bunurilor rămase, comunicarea, recuperarea prejudiciilor, restabilirea activității ITC etc. În acest context Transelectrica derulează deja, împreună cu consultantul de specialitate acțiuni pe bază de proiect privind Evaluarea incidentului Millennium, Analiza de risc și Managementul Continuității Activității.

Intervenția managerială pentru susținerea programelor în derulare și a celor de perspectivă este promovată din interiorul Companiei; schimbarea managerială propusă este de tip optimizare multicriterială, are ca atribut esențial caracterul său consensual, incremental și selectiv. Programele avute în vedere se bazează pe resurse disponibile, nu vor provoca perturbații majore și pot fi declanșate de conducere prin avizul său final de punere în practică. Aplicațiile adoptate sunt interdisciplinare, reunind puncte de vedere tehnice, economice și manageriale. ■

Dialoguri neconvenționale

40 de ani de energetică în Oltenia

(continuare din pag. 1)

Elena Ratcu: - În curând veți sărbători o importantă aniversare profesională.

Aurel Dinca: Da, importantă și mai ales frumoasă. Pentru că am cu ce mă mândri. Este o aniversare consacrată în exclusivitate energiei oltenesti timp de 40 de ani.

E.R.: -De ce sunteți așa legat de această zonă a Olteniei?

A.D.: - Pentru că sunt oltean și am recunoscut acest lucru întotdeauna.

E.R. - Vă propun să începem cu începutul. Cum a debutat cariera dumneavoastră?

A.D.: - Ca orice poveste și povestea mea de viață, începe cu "a fost odată...". În 1969, ca proaspăt absolvent al Facultății de Energetică din București, am fost repartizat la Craiova. Timp de aproape patru luni am ucenicit în instalațiile centralei electrice de termoficare Ișalnița după care am venit la Întreprinderea de Rețele Electrice Craiova unde șansa mi-a surâs din prima zi. Am fost repartizat la proiectare. Zic șansa, pentru că în această activitate care s-a derulat pe parcursul a 12 ani am reușit să cunosc în detaliile cele mai tainice toate instalațiile din zonă. Și ce zonă! Cele mai complexe instalații, la toate

toate categoriile de instalații la care visasem ca licean. Nu cred că este zonă din Oltenia în care să nu fie și o instalație proiectată de mine de la primele electrificări rurale, la alimentările de mici și mari consumatori industriali, alimentări cu energie în mari cartiere urbane, perimetrele de irigații din Dolj și Mehedinți, carierele miniere din Gorj, evacuarea puterii din centrale termice și hidro, linii și stații 110/mt. Am coordonat un colectiv de 17 proiectanți cu care am colaborat și ne-am înțeles ca într-o bună familie.

E.R.: Presupun că dorința de cunoaștere v-a determinat să abordați și alte activități

A.D.: Așa este. Am făcut pasul spre realizarea și punerea în funcțiune a proiectelor energetice. După o scurtă escală de 2 ani în activitatea de furnizare a energiei electrice și inspecție energetică, în 1985 am fost numit șeful serviciului de investiții. Nu anticipam atunci că intram într-o luptă continuă, din care nici în prezent nu am ieșit. Au fost ani de foc, cu programe de investiții dintre cele mai mari din sistem. Executam și puneam în funcțiune câte o stație de medie tensiune de 110 kV pe an, cu racordurile aferente de 110 kV și medie tensiune. Cu extinderi, amplificări de putere și stații noi 110-220-400 kV și, în ultimii ani, rețehnologizări ale stațiilor importante din sistem, am ajuns la cca. 27 obiective. Mari lucrări

ulterior Renel și Conel, iar în 1998 am fost numit primul director de proiect cu sarcini de rețehnologizare-modernizare stații importante de sistem. Întâmplător sau nu, primele stații rețehnologizate au fost tot în Oltenia adică stațiile 400 kV Porțile de Fier, Jânțăreni și Urechești.

E.R.: Este impresionant ceea ce-mi spuneți. Atâta dedicație, pasiune și fidelitate pentru zona natală mai rar întâlniți. Acum ce lucrări aveți?

A.D.: În prezent am o lucrare lângă Craiova, deci tot în Oltenia.

E.R.: Probabil ca aveți legături strânse și cu oamenii din zonă. În această îndelungată activitate ați fost marcat în vreun fel de vreo personalitate în domeniu?

A.D.: Tot ceea ce am realizat, am realizat împreună cu colaboratorii mei. Sunt un bun colaborator și foarte apropiat de oamenii alături de care lucrez și cu care împart toate succesele mele. Am format mulți specialiști și le-am transferat din cunoștințele mele. Nici nu m-aș gândi să nu evidențiez profesionalismul și personalitatea deosebită unor colaboratori. Un loc special în sufletul meu îl are Gheorghe Udangiu, fost director tehnic al IRE Craiova. Un munte de cînte, devotament, cultură tehnică și stil de conducere. Toată existența mea am încercat să-l copiez sau să mă apropiu de stilul și performanțele cunoașterii tehnice ale domniei sale. Tot în acest top i-aș menționa pe Eugen Popescu, fost director Energomontaj Sibiu, Ion Merfu actualul director al ST Craiova, Tudor Șerban actual secretar de stat în Ministerul Economiei. Dna Anca Popescu director ISPE, de numele căreia se legă cam tot ce este de remarcă în sistemul energetic românesc, are de asemenea un loc aparte în clasamentul meu de valori. Aceleași aprecieri le am și pentru unii din reprezentanții noii generații care ne va lua locul și care deja au loc în topurile marilor mentori ai dezvoltării sistemului energetic.

E.R.: V-a marcat vreo acțiune care ați fi vrut să aibe altă finalitate?

A.D.: Ați atins un punct sensibil. Mă macină și acum un gând vechi despre ceva făcut bine, dar nefinalizat. În anii 1973-1974 proiectam cu o colega stația de 110/20 kV Parângul și liniile de racord în jud.Gorj. Pentru că două linii de 20 kV aveau un traseu identic pe mai mulți km și se puneau accent foarte mare pe ocuparea terenurilor agricole, am proiectat, cu toate detaliile necesare, prima linie de 20 kV dublu circuit pe stâlpi de beton precomprimați. Am avut și curiozitatea să particip la realizarea și la punerea în funcțiune a liniilor. După câțiva ani am fost, alături de alți colegi din țară, reprezentantul MEE la o expoziție la Athene Palace București, organizată de Electricite de France, care prezenta trei noi tipuri de coronamente de medie tensiune. Nu mică mi-a fost mirarea că, pentru coronamentul dublu circuit pe stâlpi de beton, detaliile erau izbitor de asemănătoare. În anul următor România a importat din Franța cele trei tipuri de coronamente. Dacă în 1974 aș fi brevetat sau cineva m-ar fi îndrumat cum să brevetez noul tip de coronament, azi aș avea expus la loc de cinste acest brevet.

E.R.: Da, este mare păcat că idei valoroase ale multor colegi s-au pierdut

În negura vremurilor și alții au știut să profite. Revenim în final la jubileul personal ce-l așteptați, adică 40 de ani de muncă pentru dezvoltarea sistemului energetic în general și al zonei Olteniei în special. Cum evaluați acum acest drum parcurs și cu ce sentimente?

A.D.: Sunt convins că misiunea mea a fost atinsă. Am rămas fidel sistemului energetic și dacă ar fi să o iau de la început, tot energetica aș face, dar una modernă cu sisteme de protecții-comandă-control urmărite pe calculator și cu tot ce este mai modern astăzi.

E.R.: Cum vedeți Transelectrica peste 20 de ani?

A.D.: În următorii 20 de ani zestrea noastră tehnică pe care o gestionăm va crește calitativ și cantitativ foarte semnificativ. Am spus întâi calitativ pentru că rodul lucrărilor de rețehnologizare și modernizare, care cunosc de câțiva ani un ritm de invidiat, ne va aduce reale satisfacții profesionale când aproape toate stațiile vor fi teleconduse, iar siguranța funcționării ne va aduce multă liniște. Nici creșterea cantitativă nu va fi de neglijat pentru că vom închide inelul de 400 kV al SEN cu lucrările din nordul țării, vom avea o legătură cu Asia Mică, vom avea mai multe surse de energie fie nucleare, fie eoliene. Rămân totuși sentimental și mă gândesc că peste 20 de ani locul specialiștilor va fi la fel de necesar, desigur și eficient, iar progresul tehnic nu-i va da la o parte și nici nu-i va face simpli administratori.

E.R.: Mi-ați vorbit mult despre traseul dumneavoastră profesional. Vă adresez acum câteva întrebări fulger, ceva mai personale. De fapt sunt începuturi de idei, pe care am să vă rog să le completați dumneavoastră.

Cel mai de preț lucru pe care îl am este... familia mea. Deși în toți acești ani mi-am împărțit timpul între familie și îndatoririle de serviciu, niciodată nu am pus familia pe alt loc, decât acela pe care cu prisosință îl merita.

Perioada cea mai fericită din viața mea a fost când... făceam primii pași în cunoașterea universului dat de problemele din sistemul energetic pentru că a coincis cu tinerețea, cu puterea de muncă și asimilare maximă, cu creșterea și educarea fiului meu și cu împlinirea mea din toate punctele de vedere.

Prietenii spun despre mine că... sunt un caz mai rar de prieten, coleg, subaltern, șef, OM.Sunt convins că asta am vrut să ajung și să fiu și nu este nicio exagerare în ceea ce spun despre mine.

Cel mai mult mă emoționează când... mi se spun lucruri foarte frumoase despre mine sau familia mea, în față, direct. Poate ar fi mai bine să simt acestea și din comportamentul colegilor, nu numai direct.

Regret că... n-am avut în prima parte a activității mele în sistem șefi, directori sau colegi la nivelul celor de acum. (Cine lucrează cu George Vișan ar spune același lucru).

Întotdeauna spun DA... propunerii de a face ceva nou, de a cunoaște ceva nou de a gândi și în altfel decât acum.

Când sunt supărat... întotdeauna mă framânt până clarific în sinea mea ce nu a fost bine sau cum aș fi putut face altfel.

Cel mai mult mă mândresc cu... fiul meu. Poate toți spun la fel. Dar eu am 101% motive să cred că merită acest lucru.

Mă relaxez întotdeauna când... termin ceva, mi-a reușit și am satisfacția că nu a trecut degeaba timpul pe lângă mine.

E.R.: Vă mulțumesc mult pentru interviul acordat și vă urez încă multe realizări, multă sănătate și viață lungă pentru a vă putea bucura de ele. ■

tensiunile și pentru toate categoriile de consumatori.

E.R. - Ceea ce înseamnă că aveți vocație pentru profesia de inginer în domeniul energetic?

A.D.: - Cu certitudine! Am urmat cu sfințenie povața regretatului meu tată care spunea "...la cât de mult îți place și ce înclinare ai spre tot felul de instalații electrice, este păcat să nu lucrezi în această ramură..." Ca licean, învățam numai cu gândul că, vreodată, eu voi fi cel care va realiza instalații electrice complexe. Erau în construcție CET Ișalnița, Combinatul Chimic Craiova, se dezvoltă Electroputere Craiova, se vorbea de marile exploatare de carbune în Gorj și de primele perimetre de irigații din Oltenia. Mă fascinau și mă atrăgeau ca un magnet.

E.R. - Și toate acestea în Oltenia natală.

A.D.: - Am proiectat în 12 ani de activitate, din care 6 ani am fost șeful colectivului de linii și stații de 110 kV,

cum sunt linia de interconexiune de 400 kV Jânțăreni-Kozlodui, trecerea la 110 kV a liniei Porțile de Fier-SIP (Serbia), evacuarea puterii din CHE Porțile de Fier 2, liniile Combinatului de Apă Grea Halânga, alimentarea OLT CIT Craiova, Mase plastice Plenița, FCA Furfural Segarcea, FCA sticlă-cauciuc Tg. Jiu, ITMA Craiova, turnătorii Băilești, platforma industrială Calafat, câmpurile petroliere Gorj, cinci sedii de centre și sediul IRE Craiova și multe altele întregesc panopia realizărilor.

E.R.: Cum v-a găsit schimbarea de regim din anul 1989?

A.D.: Eram tot șef serviciu investiții la IRE Craiova. În ziua de 25 decembrie 1989 eram cu comisia de recepție la punerea în funcțiune a stației 110/20 kV Dragotești jud. Gorj pentru zona minieră Jilt. În 1993 am fost promovat director tehnic dezvoltare-investiții și mi-am continuat activitatea de execuție și punere în funcțiune de linii și stații electrice. În 1996 am intrat în structura organizatorică a CIRE București,

Directorul general Transelectrica deschide ședința de tranzacționare BVB

Evenimentul a fost prilejuit de schimbarea managementului executiv al Transelectrica și necesitatea informării pieței de capital asupra noilor planuri de acțiune ale emitentului.

La deschiderea ședinței de tranzacționare au mai participat dl. Răzvan Purdilă, Director-Divizia Dezvoltare Afaceri Transelectrica, dl. Stere Farmache, Președintele BVB, dl. Dan Paul, Președintele Asociației Brokerilor, dna Anca Dumitru, Director General BVB.

Reprezentanții Transelectrica au reiterat continuarea efortului investițional pentru realizarea de noi capacități de producție prin activitatea specifică de racordare la Sistemul Energetic Național, folosind în continuare, ca finanțare a investițiilor anului 2009, fondurile atrase din listarea cu succes a companiei la BVB în 2006. Valoarea acestora este apropiată de cea anunțată în luna decembrie 2008, adică 324,9 mil. lei. Vor fi continuate lucrările de dezvoltare și de reabilitare a infrastructurii sistemului național de transport, astfel încât să fie atinsă capacitatea de preluare a puterii produse în zona Dobrogei și în zonele limitrofe, Brăila și Galați, atât din proiectele eoliene cât și din alte proiecte cum ar fi cele două reactoare nucleare de la Cernavodă, noi centrale pe cărbune, noi interco-nexiuni. Privind ritmul de realizare a centralelor eoliene, se estimează că se vor putea construi și racorda la sistem între 500 și 700 MW pe an.

"Păstrarea excelenței tehnice și a rolului de autoritate tehnică a Transelectrica în cadrul Sistemului Energetic Național este un deziderat esențial pentru mine. Mă preocupă creșterea valorii adăugate, dezvoltarea companiei în parametrii unei afaceri de succes și traversarea acestei perioade de recesiune economică cu costuri cât mai scăzute", a declarat cu această ocazie dl. Adrian Băicuși.

"Transelectrica este unul dintre cei mai importanți emitenți ai BVB și de aceea sprijinim compania pentru a face publice rezultatele conform calendarului financiar postat pe site-ul www.bvb.ro, de a anunța toate evenimentele importante din viața companiei, în efortul creșterii transparenței pieței de capital. Sperăm, de asemenea, ca profilul operațional declarat de Transelectrica să se traducă într-un nivel al dividendelor care să se ridice la așteptările acționarilor", a declarat dna. Anca Dumitru, Director General, Bursa de Valori București.

Transelectrica va re tehnologiza stația electrică Mintia

În data de 29 aprilie 2009 Transelectrica și Consorțiul format din firmele Siemens România, Siemens AG Austria și Smart SA România au semnat contractul „la cheie” pentru re tehnologizarea stației electrice de înaltă tensiune de 220/110 kV Mintia. Contractul cuprinde toate activitățile necesare de inginerie, livrări, construcții-montaj și punere în funcțiune. Durata de realizare a lucrărilor de re tehnologizare a celor două substații de 220 kV și de 110 kV este 36 de luni, cu abordarea simultană a lucrărilor de re tehnologizare la ambele substații. Valoarea contractului de execuție a lucrărilor de re tehnologizare este de 27,428 mil. Euro (fara TVA), iar finanțarea investiției se va realiza din surse proprii Transelectrica.

Situată în partea de vest a țării, stația electrică de 220/110 kV face parte din proiectul de re tehnologizare a întregii stații de 400/220/110 kV Mintia.

Substația de 400 kV Mintia, care a fost deja re tehnologizată înainte de anul 2000, realizează interconexiunea între sistemul energetic vest european UCTE

Povești de succes

și zona centrală a Transilvaniei. Partea de 220/110 kV a stației Mintia reprezintă nodul în care sunt racordate toate cele șase grupuri generatoare ale centralei electrice de termoficare Mintia care, împreună cu centrala Iernut, reprezintă principala sursă de alimentare cu energie electrică a zonei de sud a Transilvaniei.

Prin modernizarea și re tehnologizarea stației de 220/110 kV Mintia cu tehnologii competitive de ultimă generație pe plan mondial, aceasta va fi adusă la nivelul corespunzător importanței zonei, eliminându-se riscul de evenimente majore și minimizându-se cheltuielile anuale de întreținere și exploatare.

Re tehnologizarea stației va conduce la optimizarea schemei electrice primare, modernizarea echipamentului energetic primar și secundar și va asigura teleconducerea întregii stații de la

nivelul Dispecerului Energetic Național, pentru a răspunde cerințelor actuale de siguranță funcțională și operațională a Sistemului Electronergetic Național. Astfel va fi creată posibilitatea teleconducerii stației de la centralele de dispecer centrale și teritoriale, aceasta conducând la creșterea calității serviciului de transport al energiei electrice, la creșterea siguranței în deservirea utilizatorilor rețelei electrice de transport și la reducerea pe viitor a costurilor de mentenanță, prin monitorizarea și diagnoza de la distanță a tuturor echipamentelor. ■

Transelectrica și Vattenfall au contractat Studiul de Fezabilitate pentru Cablul Submarin România – Turcia

Transelectrica și firma Vattenfall Power Consultant AB (Suedia) au semnat la data de 2 iunie 2009 Contractul de Servicii pentru realizarea Studiului de Fezabilitate, inclusiv Studiul de Mediu și Caietele de Sarcini, pentru proiectul „Cablul Submarin România - Turcia (HVDC Link)”. Contractul cuprinde toate activitățile legate de realizarea studiului de fezabilitate, inclusiv aspecte legate de evaluarea impactului asupra mediului, precum și realizarea specificațiilor tehnice necesare într-o fază ulterioară.

Durata de realizare a serviciilor de inginerie contractate este de 14 luni, realizarea studiului de fezabilitate fiind de 12 luni. Valoarea contractului de servicii este de 1.241.826 Euro.

Ideea realizării acestui proiect este mai veche, ea făcând obiectul unor înțelegerii preliminare între autoritățile din România și Turcia și are în vedere facilitarea comerțului cu energie electrică între cele două țări, în principal pentru satisfacerea nevoilor în creștere de consum de electricitate din Turcia, precum și valorificarea potențialului de producție pentru export din România, potențial în creștere semnificativ prin noile proiecte de tip „greenfield” din zona Dobrogea. ■

Transelectrica a inaugurat axul de 400 kV Moldova

Transelectrica și Consorțiul de firme format din Areva Energie Technik GmbH (Germania) și Electromontaj (România) au inaugurat oficial punerea în funcțiune a axului de 400 kV Moldova în ziua de 23 iunie 2009.

Proiectul „Trecerea la tensiunea de 400 kV a axului Moldova” format din stațiile Gutinaș, Bacău Sud, Roman Nord, Suceava, este un proiect complex care a constat din lucrări de re tehnologizare a celor patru stații. Contractorul proiectului este Consorțiul Areva Energie Technik GmbH – Germania și Electromontaj – România. Valoarea contractului este de 24.082.997 Euro, iar finanțarea a fost asigurată în proporție de 80% de către Banca Mondială printr-un credit în cadrul Programului Pieței de Electricitate a României și 20% din surse proprii Transelectrica.

Lansat în anul 2006, proiectul de re tehnologizare a axului de 400 kV Moldova deschide oportunități pentru racordarea unor noi linii de 400 kV de la Bălți (R. Moldova) pentru import de putere și de la Gădălin pentru tranzit, ceea ce va conduce la creșterea siguranței în alimentare a consumatorilor de energie electrică din nordul țării.

Scurt istoric. Stațiile Bacău Sud, Roman Nord și Suceava au fost puse în funcțiune între anii 1975 -1994, iar liniile electrice Gutinaș – Bacău Sud, Bacău Sud – Roman Nord și Roman Nord – Suceava au fost puse în funcțiune între anii 1980 -1994. După punerea acestora în funcțiune, atât stațiile cât și liniile amintite au fost construite cu gabarit și izolație corespunzătoare tensiunii de 400 kV, marea majoritate a echipamentelor din stații fiind pentru tensiunea de 400 kV. Cu toate acestea, de la darea acestora în exploatare, axul a funcționat la tensiunea de 220 kV, dar procesul de dezvoltare a Sistemului Energetic Național, ca și viitoarele linii

de înaltă tensiune de 400 kV spre Gădălin în Transilvania și Bălți în R. Moldova au impus realizarea acestui proiect. Prin proiectul de modernizare a stației Gutinaș s-au asigurat condițiile pentru funcționarea axului la tensiunea de 400 kV.

Lucrări realizate. Proiectul de re tehnologizare a axului de 400 kV Moldova a cuprins lucrări realizate în stațiile Bacău Sud, Roman Nord, Suceava, prin înlocuirea vechilor echipamente primare și secundare existente în stație din anii '70 – '80 cu echipamente performante de ultimă generație, care permit o funcționare mai eficientă a sistemului de comanda-control-protecții și a echipamentelor de comutație. Aceasta a condus la creșterea siguranței în funcționare a sistemului energetic, la îmbunătățirea tranzitului de puteri, reducerea costurilor de exploatare și a costurilor de transport.

Noua investiție reprezintă finalizarea unei etape importante pentru realizarea inelului național de 400 kV al SEN, următoarea etapă fiind linia de 400 kV spre zona deficitară Transilvania, și anume către stația Gădălin, ceea ce va conduce la creșterea siguranței în alimentare a consumatorilor din partea de nord a României. Coordonarea acestei lucrări cu noul proiect prin construirea unei linii de 400 kV de la Suceava la Bălți va crea noi oportunități pentru transfer de energie și va conduce la reducerea pierderilor la nivelul SEN pe liniile trecute de la 220 kV la 400 kV cu aproximativ 2 MW, ceea ce conduce la un beneficiu anual de aproximativ 0.24 milioane Euro. ■

Consiliul Consultativ Transelectrica

Energia este acum un subiect fierbinte de dezbateră pe agenda decidenților politici din cadrul Uniunii Europene, iar Operatoriilor de Transport și de Sistem le revin mari responsabilități: dezvoltarea infrastructurii rețelelor electrice interconectate în scopul asigurării securității alimentării cu energie electrică pe termen lung și facilitării comerțului transfrontalier pentru comunitatea energetică la nivel

Grupaj realizat de Elena Ratcu – Manager Relații Externe și Comunicare

european și regional, asigurarea condițiilor pentru integrarea resurselor regenerabile de energie în sistemele electroenergetice europene, adaptarea reglementărilor tehnice, economice, comerciale și de piață la cerințele celui de al treilea pachet legislativ, provocarea rezultată din înființarea de către Comisia Europeană a Oficiului pentru Coordonare a Energiei – CAO, cu sediul în Muntenegru etc.

În calitate de Operator de Transport și de Sistem, Transelectrica are aceleași responsabilități pentru care trebuie să găsească soluțiile optime. Managementul companiei este preocupat de stimularea inovației și a gândirii creatoare pentru găsirea celor mai bune soluții de creștere a nivelului de pregătire al specialiștilor săi pentru îndeplinirea serviciului de transport al energiei electrice și de furnizare a serviciului de sistem la standardul de performanță impus de reglementările ANRE. În acest scop colaborăm cu mulți din partenerii nostri apropiați, specialiști de notorietate și cu mare experiență în domeniu, împreună cu care, analizând pertinent și obiectiv situația energetică din România și din Europa, să putem afla soluțiile optime de dezvoltare a sistemului electroenergetic, cu accent pe dezvoltarea sistemului de transport și al pieței regionale de electricitate, ale pieței de echilibrare și al pieței de capacitate de interconexiune.

În această idee, conducerea executivă a Companiei a agreeat ideea înființării **Consiliului Consultativ Transelectrica**. Consiliul Consultativ se întrunește semestrial, are caracter informal, se desfășoară într-un cadru colocvial, relaxat, sub forma unui brainstorming. Temele întâlnirilor se axează pe subiecte fierbinți la ordinea zilei, discuțiile sunt libere și deschise, iar ideile desprinse din aceste discuții vor fi de real folos în proiectele noastre viitoare.

Componența Consiliului Consultativ este următoarea: doamna Hermina Albert – Consilier ISPE și domnii : Aureliu Leca, Șeful catedrei UNESCO – UPB, Jean Constantinescu –Președinte IRE, Virgil Mușatescu – Președinte APER, Nicolae Golovanov – profesor catedra energetică UPB, Gleb Drăgan, Academician – Șeful Comisiei de Energetică din cadrul Academiei Române, Dan Gheorghiu – Director General ISPE. Transelectrica este reprezentată în acest Consiliu de domnii: Adrian Băicuși – director general, Octavian Lohan – Director General Adjunct, Răzvan Purdilă – director Strategie, Piață de Capital și Relații Internaționale, Stelian Alexandru Gal – director ST Sibiu, Ion Merfu – director ST Craiova, Gabriel Romașcu – director de program.

Prima întâlnire a membrilor Consiliului Consultativ a avut loc în data de 23 iunie 2009, așa cum ne-am dorit: într-un cadru colocvial și relaxat, în jurul unei mese rotunde, unde s-au pus în discuție o serie de probleme "fierbinți" la ordinea zilei, referitoare la sistemul electroenergetic național în general și la Transelectrica în special. Membrii Consiliului au apreciat ideea înființării Consiliului Consultativ și timp de două ore au discutat liber, deschis, exprimându-și ideile cu eleganță, stil, competență și cu umor câteodată, pasându-le cu inteligență și rafinament unul altuia, fiind preluate, analizate și disecate pe toate părțile. Fiind prima întâlnire, s-a făcut o trecere în revistă a problemelor mai importante la acel moment, urmând ca fiecare din întâlnirile următoare să aprofundeze una din aceste probleme. Iată câteva din ideile vehiculate la această întâlnire:

- Definirea și întărirea poziției Transelectrica de autoritate tehnică;
- Înființarea la nivelul companiei a unui

department tehnic care să elaboreze o politică în domeniu, pentru oferirea de soluții și strategii la standarde europene;

- Transelectrica se află în fața unei provocări majore: compania răspunde de siguranța sistemului electroenergetic, însă și companiile de producere, distribuție și furnizare de energie electrică au un rol major în structura sistemului. În perioada în care s-a organizat intalnirea, în cadrul SEN exista o situație atipică, și anume: se înregistrau scăderi ale consumului cu 10% și ale producției 11,5%. Pierderile provin în general din sectorul industrial, nu din cel rezidențial, iar aceste pierderi produc pierderi enorme pentru Transelectrica;

- Strategia energetică din 2007 ar trebui actualizată pentru a corespunde situației existente;

- Consiliul Consultativ Transelectrica ar putea transmite Ministerului Economiei puncte de vedere privind: consumul, producerea și transportul energiei electrice;

- Puterea disponibilă redusă a termocentralelor care au depășit sau sunt la limita duratei de viață ridică o mare problemă pentru SEN, iar cogenerarea ar putea fi o soluție mai rapidă;

- Există o mare problema în domeniul surselor regenerabile: trebuie găsite scheme suport, trebuie acordate stimulente pentru cei care asigură și surse de back-up. Transelectrica trebuie să asigure racordarea la rețeaua de transport a instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile și să preia cu prioritate energia produsă de aceștia; este necesară întărirea, cu costuri importante, a rețelei electrice de transport pentru preluarea acestei energii;

- Cunoasterea reglementărilor Uniunii Europene. Cel de al treilea pachet legislativ UE menționează că schimbările climatice vor impune modificări structurale în domeniul economiei și se vorbește deja despre o nouă revoluție care se va resimți și în energie: energia nucleară, centralele eoliene și centralele pe biomasă-descentralizate vor avea o pondere importantă. Chiar și pentru țările dezvoltate respectarea și aplicarea cerințelor celui de-al III-lea pachet legislativ al UE este greu de realizat. Pentru România ar trebui elaborat un studiu personalizat, care ar putea fi realizat de Transelectrica. Producția eoliană va crea mari probleme pentru rețelele electrice de transport, chiar și în țările dezvoltate. Legislația din România nu permite achiziționarea terenurilor pentru realizarea de noi linii electrice.

În finalul întâlnirii s-a convenit de comun acord realizarea unei sinteze a discuțiilor care să fie transmisă tuturor participanților și Ministerului Economiei, invitarea câte unui invitat special la fiecare din următoarele întâlniri, publicarea în cadrul buletinului intern IMPULS, editat de Transelectrica a câte unui articol privind subiectele dezbătute. ■

Publicație editată de Compartimentul Relații Publice și Comunicare Transelectrica

Tel: +4021 3035 821
E-mail:
elena.ratcu@transelectrica.ro

Redacția:

Elena Ratcu - redactor șef
Mirela Mathie - membru
Miron Savu - membru
Steliana Ciorbagiu - membru

Concept grafic și tipar:

Alpha Media Print, www.amprint.ro